

ВСТУП

У рамках проведення в Україні реформи місцевого самоврядування, яку було розпочато у 2014 році прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади, Закону України «Про співробітництво територіальних громад», Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та змін до Бюджетного і Податкового кодексів щодо фінансової децентралізації, було сформовано дієвий і спроможний інститут місцевого самоврядування на базовому рівні – об'єднані територіальні громади.

Метою реформи децентралізації визначено формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, узгодження інтересів держави та територіальних громад.

Сутність децентралізації полягає насамперед у передачі повноважень та бюджетних надходжень від державних органів органам місцевого самоврядування. Тобто, метою реформи є забезпечення спроможності місцевого самоврядування самостійно, за рахунок власних ресурсів, вирішувати проблемні питання місцевого значення.

Забезпечення розвитку інфраструктури, підтримки малого та середнього бізнесу для розвитку і ефективного функціонування підприємницького середовища, а також підвищення ефективності взаємодії органів самоврядування з підприємцями має ключове значення для сталого функціонування та належного розвитку територіальної громади, зокрема для наповнення місцевого бюджету.

Бізнес – це важлива рушійна сила економічного розвитку, крім того, мале та середнє підприємство може бути активними учасниками інноваційного процесу.

Суб'єкти малого і середнього бізнесу – це фундамент будь-якої системи господарювання, підтримка та розвиток яких у даний час має важливе значення насамперед для стабілізації національної економіки та розв'язання головних соціальних питань. Незважаючи на проведені дослідження у сфері підприємництва, залишаються недостатньо вивченими особливості впливу малого та середнього бізнесу на соціально-економічний розвиток об'єднаних територіальних громад. Тому дослідження статусу та сучасних тенденцій функціонування малого і середнього підприємництва набуває особливої актуальності в умовах необхідності пошуку нових фінансових інструментів для розвитку бізнесу, розширення видів фінансової підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва та забезпечення подальшого розвитку інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва, у тому числі, на території об'єднаних територіальних громад.

Метою цього дослідження є аналіз участі ОТГ в сфері господарювання.

Наукове дослідження проведено з урахуванням принципів прозорості, доступності, повноти, об'єктивності інформації про підприємництво, в тому числі інноваційне, про існуючих суб'єктів інфраструктури підтримки МСП.

При проведенні дослідження використовувались наступні методи:

- юридико-технічний;
- статистичний;
- емпіричний;
- SWOT-аналіз;
- програмне забезпечення Decision making Helper.

Дане дослідження проведено у розрізі наявної інформації в загальнодоступних джерелах щодо Мереф'янської міської об'єднаної територіальної громади, Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади, Малоданилівської селищної об'єднаної територіальної громади, Чкалівської селищної об'єднаної територіальної громади Чугуївського району Харківської області.

В основу аналізу покладені дані Стратегії розвитку Мереф'янської міської об'єднаної територіальної громади до 2027 року, Стратегії розвитку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади на 2018–2025 роки, Стратегії розвитку Малоданилівської селищної об'єднаної територіальної громади на період до 2025 року, Плану соціально-економічного розвитку Чкаловської селищної об'єднаної територіальної громади Чугуївського району Харківської області до 2020 року, лист Головного управління статистики у Харківській області (вх. № 113 від 04.12.2019 року), інформація, що міститься у відкритих джерелах, доступ до якої є вільним, інформація, отримана під час проведення експертних інтерв'ю з керівниками об'єднаних територіальних громад.

Робота має наступну структуру.

У першому розділі подано загальну інформацію щодо правових засад створення та діяльності ОТГ в Україні, визначені повноваження об'єднаних територіальних громад у сфері господарювання та проведено SWOT-аналіз участі об'єднаних територіальних громад у сфері господарювання, зокрема, визначені сильні та слабкі сторони визначених ОТГ Харківської області та наявні можливості та загрози розвитку. Також, здійснено огляд науковців інших галузей наук з метою ознайомлення з галузевою проблематикою функціонування ОТГ.

Другий-п'ятий розділи дослідження присвячені окремім об'єднаним територіальній громаді, інформацію в них викладено за наступним планом:

1. Аналіз стану господарської діяльності в межах відповідної ОТГ.
2. Стисла характеристика відповідної ОТГ.
3. Оцінка перспективи розвитку відповідної ОТГ.
4. Висновки.

Зауважимо, що на кінцевий результат проведеного в грудні 2019 – січні 2020 р. дослідження вплинула низка факторів, які не дали змоги оцінити в повному обсязі участь об'єднаних територіальних громад у сфері господарювання, зокрема, перешкождали аналізу: недостатність статистичної інформації щодо об'єднаних територіальних громад, недоступність інформації про доходи всіх господарських суб'єктів (ФОП, бюджетні організації), недостатність інформації про надання адміністративних послуг мешканцям ОТГ, недостатність інформації про фактичний стан задоволення соціально-побутових потреб мешканців в межах конкретно визначених об'єднаних територіальних громад.

Результати дослідження можуть використовуватися виконавчими органами ОТГ для реалізації існуючого господарського потенціалу, залучення інвестицій, забезпечення формування належної соціальної та інженерної інфраструктури громади, створення комфортних умов для проживання та відпочинку населення громад. У кінці аналізу наведено рекомендації для подальшого дослідження проблем участі об'єднаних територіальних громад у сфері господарювання.

Дане дослідження виконано провідними науковцями НДІ ПЗІР НАПрНУ.